

Кулішов Володимир Сергійович,
завідувач кафедри педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «УМО» НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент

**ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 ОСВІТНІ,
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Сучасна освіта спрямована на формування інтелектуального потенціалу нації, створення умов для розвитку особистості й творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, які будуть ефективно працювати й навчатися впродовж життя. Тому цілком логічним є оновлення діяльності закладів вищої освіти з урахуванням європейського досвіду та забезпечення професійної підготовки фахівців, які зможуть виконувати професійну діяльність у сучасних інноваційних умовах.

Слід відмітити, що імплементація Закону України «Про освіту» сприяє реалізації політики щодо забезпечення якості освітніх послуг та запровадження системи управління якістю освітньої діяльності [2]. Інноваційні процеси у системі освіти, що активізувалися у закладах вищої освіти останнім часом, викликали потребу у підготовці майбутніх викладачів до інноваційної діяльності. Ключову роль у цьому процесі відіграє компетентнісний підхід, що зміщує акценти в організації інноваційної діяльності закладів вищої освіти з процесу на результат.

Під компетентнісним підходом сьогодні розуміємо спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток компетентностей особи як кінцевого результату навчання. У Законі України «Про освіту» зазначено, що компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає

здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [2].

Основною характеристикою готовності педагога до інноваційної діяльності вважається його професійна компетентність – точно визначена галузь професійної діяльності людини, певна посада з чітко визначеними посадовими обов'язками. Професійна компетентність педагога визначається через її основні показники: підготовленість до педагогічної та науково-методичної діяльності, особисту педагогічну майстерність, інноваційність мислення, професійні прогностичні уміння [1].

Системоутворюючим ядром забезпечення якості магістерської освіти у цьому контексті є збалансована відповідність сукупності знань, умінь, навичок, компетентностей інноваційним перспективам професійної діяльності магістра спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки на рівні створення, освоєння та застосування освітніх інновацій.

На етапі зародження інноваційної діяльності, її загальних творчих основ створюються найефективніші умови для розвитку інноваційної діяльності педагога, формування у нього прагнення до нового. Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, впровадженні новоутворень у традиційну освітню систему, що передбачає досягнення найвищого ступеня педагогічної творчості.

Інноваційна педагогічна діяльність структурно охоплює зовнішні (мета, засоби досягнення, об'єкт впливу, суб'єкт діяльності, результат) і внутрішні (мотивація, зміст операції) компоненти. Як і будь-яка педагогічна діяльність інноваційна діяльність виконує гностичну (пізнавальну), проєктувальну (перспективне планування завдань і способів їх вирішення), конструктивну (співпраця педагога і вихованців), комунікативну (взаємодія педагога із здобувачами освіти, колегами), організаторську (поетапність дій педагога і здобувачів освіти) функції.

Сьогодні узагальнена модель інноваційної діяльності містить структурні (мотиваційний, креативний, технологічний, рефлексивний) і функціональні (особистісно-вмотивована перебудова освітніх програм, застосування нового, формулювання мети й загальних концептуальних підходів, планування етапів експериментальної роботи, прогнозування труднощів, упровадження нового в педагогічний процес, корекція та оцінка інноваційної діяльності) компоненти, критерії (творче сприйняття нововведень, педагогічне інноваційне мислення, культура спілкування) та рівні (репродуктивний, евристичний, креативний) [1].

Мотиваційний компонент інноваційної діяльності педагога може бути розглянутий у двох напрямках. По-перше, з точки зору місця професійної мотивації у загальній структурі мотивів; по-друге, в оцінці відношення педагога до змін (потреб у педагогічних нововведеннях) та необхідності їх сприйняття, що визначає змістовну сторону творчої спрямованості його професійної діяльності. Види мотивів педагога до здійснення інноваційної діяльності, в основному, пов'язані із матеріальними стимулами: рівнем професійного зростання, самоутвердженням та особистою самореалізацією.

Другим компонентом інноваційної діяльності педагога є *креативний*. У вітчизняній філософії розмежовується сутність понять «творчість» і «креативність». Творчість – це процесуально-результативне поняття, креативність – особлива властивість індивідуума, його творчі особливості і можливості (особистісний потенціал).

Автори моделі інноваційної діяльності стверджують, що креативність педагога виникає на основі імітування педагогічного досвіду, концепції, ідеї тощо з поступовим зменшенням частки компоненти копіювання. Таким чином, креативність розвивається від імітування – копіювання через творче наслідування до безпосередньої творчості. Це шлях від пристосування до педагогічної інновації, до її перетворення, що і складає сутність інноваційної діяльності педагога.

Технологічний компонент інноваційної діяльності педагога може бути представлено наступними діями:

- особистісно-мотивованою переробкою вже існуючих освітніх процесів, їх самостійною інтерпретацією, виокремленням та класифікацією проблемних педагогічних ситуацій, активним пошуком інформації з освітніх інновацій;
- професійно мотивованим аналізом власних можливостей із створення або освоєння нових ідей, концепцій, теорій та прийняття рішення з їх використання;
- формулювання цілей і загальних концептуальних підходів до проведення етапів експериментальної роботи;
- реалізація інноваційних дій: введення інновації в освітній процес та відстеження ходу її розвитку та реалізації;
- здійснення контролю і корегування впровадження інновації і всієї інноваційної діяльності, оцінка результатів упровадження, рефлексія самореалізації педагога.

Рефлексивний компонент інноваційної діяльності пов'язаний з обізнаністю педагогом сукупності методів і засобів з точки зору їх адекватності цілям інноваційної діяльності, її об'єкту і результату. Рефлексія як діяльність в аспекті введення інновацій передбачає проведення аналізу змін умов діяльності. Педагог-інноватор при цьому повинен мати властивості розділяти свої власні та чужі оцінки наслідків впровадження інновацій, передбачати подальші наслідки.

Отже, як бачимо, сьогодення вимагає викладача закладу вищої освіти, здатного до інноваційної освітньої діяльності, викладача-новатора конкурентоспроможного на сучасному ринку праці. У зв'язку з цим, у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти для підготовки магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи») впроваджено обов'язковий освітній компонент «Педагогічна інноватика». Метою даної навчальної дисципліни є

оволодіння здобувачами освіти загальними засадами педагогічної інноватики, змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; формування умінь дослідження, проєктування, управління та експертизи педагогічних інновацій, творчого мислення, готовності до інноваційної професійної діяльності.

У ході вивчення курсу «Педагогічна інноватика» здобувачі освітнього ступеня «магістр» мають змогу:

- розширити уявлення про розвиток інноваційних процесів в освіті;
- збагатити власний досвід про сутність інноваційної педагогічної діяльності;
- виробити вміння орієнтуватися у різних видах інноваційної діяльності;
- сформувати вміння застосовувати отримані знання у різних сферах інноваційної діяльності: педагогічний процес, інноваційна поведінка, спілкування, міжособистісні та міжгрупові стосунки в інноваційному освітньому середовищі;
- навчитися відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітнього процесу з урахуванням рівня підготовки здобувачів освіти;
- сформувати вміння самостійно розробляти та впроваджувати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітньої діяльності.

Таким чином, через зміни у професійній діяльності сучасного педагога з орієнтацією на освітню інноватику та його готовність до реалізації особистого творчого потенціалу можна домогтися якісних змін в освітньому процесі закладів вищої освіти, наблизити результати їх діяльності до стандартів європейського освітнього простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єрмоленко А., Кулішов В., Шевчук С. Розвиток інноваційної компетентності сучасного педагога професійної школи. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 5 (194). С. 52–57.

2. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>